

Behovsutredning 2018 – 2020 och tillsynsplan 2018

Innehåll

BAKGRUND	2
TILLVÄGAGÅNGSSÄTT VID FRAMTAGANDE	2
RESURSER.....	2
<i>Beräkning av resurser.....</i>	<i>2</i>
ARBETSOMRÅDEN	3
<i>Övergripande arbetsuppgifter.....</i>	<i>3</i>
<i>Tillsyn och kontroll.....</i>	<i>4</i>
KONTROLLPLAN ENLIGT LIVSMEDELSLAGSTIFTNINGEN	5
<i>Livsmedelsmål för Danderyds kommun</i>	<i>5</i>
KONTROLL AV LIVSMEDELSVERKSAMHETER I DANDERYDS KOMMUN	8
SAMMANFATTNING AV BEHOVSUTREDNING 2018 - 2020 OCH TILLSYNSPLAN 2018	10
TILLSYNSPLAN MILJÖBALKEN	11
TILLSYN INOM MILJÖBALKENS OMRÅDE I DANDERYDS KOMMUN	11
<i>Danderyds lokala miljömål samt vissa av miljöbalkens områden</i>	<i>12</i>
SAMMANFATTNING AV BEHOVSUTREDNING 2018 – 2020 OCH TILLSYNSPLAN 2018 FÖR MILJÖBALKEN	14
BILAGA 1	17
<i>Kontrollarbetets grunder 2018, Danderyds kommun.....</i>	<i>17</i>
BILAGA 2	18
<i>Tillsynsarbetets grunder 2018, Danderyds kommun.....</i>	<i>18</i>

Bakgrund

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse minst en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Register för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsobjekt uppdateras kontinuerligt i ärendehanteringssystemet Ecos. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska besluta om behovsutredning och tillsynsplan.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen efterlevs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven på kontrollen finns bland annat i EU-parlamentets och Rådets förordning nr 882/2004. Den operativa kontrollmyndigheten ska ta fram en årlig kontrollplan som ska fastställas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Syftet med behovsutredningen är att åskådliggöra det sammanvägda behovet av tillsyn för att klara uppdraget enligt reglementet och främja en hållbar utveckling. För att beskriva hela behovet av resurser för tillsyn har kontoret valt att redogöra för det sammanlagda behovet av resurser, d.v.s. behovet av resurser för såväl operativ tillsyn, förebyggande information, prövning och administrativt arbete. Behovsutredningen omfattar samtliga av nämndens åtaganden inom tillsynsområdet.

För att underlätta arbetet och få en större helhetsbild över behov och plan så har verksamhetsplanen beaktats i behovsutredningen. Tillsynsplanen för miljöbalken och kontrollplanen för livsmedel finns med i detta dokument.

Tillvägagångssätt vid framtagande

En bedömning har gjorts av tidsåtgång för tillsyn, tillsynsrelaterade och övergripande arbetsuppgifter. För att kunna bedöma tidsåtgången tas hänsyn till hur många tillsynsobjekt det finns i kommunen och hur lång tid varje objekt/ärende (inspektioner, anmälningar, klagomål, rapporteringar m.m.) tar att handlägga.

Resurser

Antal ordinarie tjänster på miljöavdelningen är åtta stycken inklusive miljöchefen. Miljöchefens arbetstid tillgänglig för tillsynen bedöms vara 50% och finns redovisad i behovsutredningen. Inom miljöavdelningen är två tjänster avsatta för livsmedelskontroll och fem tjänster avsatta för tillsyn inom miljöbalkens område.

Beräkning av resurser

Miljöavdelningen använder sig av SKL:s modell för beräkning av planeringsbar tid. En heltidsanställd i Danderyds kommun har en teoretisk, faktisk arbetstid på cirka 1 950 timmar per år. När personlig tid, som semester, sjukdom, vård av barn och kompetensutveckling räknats bort kvarstår 1 400 timmar till planerad och händelsestyrd tillsyn, medverkan i planprocessen, miljöövervakning och övergripande arbetsuppgifter.

Tabell 1

Tabellen redovisar fördelning av arbetstiden för en tjänst.

Orsak	Beskrivning	Uppskattad tid i timmar
Personlig tid	Utbildning, semester, sjukdom, vård av barn	544
Övergripande arbetsuppgifter	Extern och intern samverkan, planering, kvalitetsarbete och övrigt administrativt arbete	520
Tillsyn	Tillsyn och tillsynsrelaterade uppgifter	886
Totalt	Total årsarbetstid i timmar för en heltidstjänst	1 950

Arbetsområden

Övergripande arbetsuppgifter

För att kontoret ska fungera ändamålsenligt och effektivt och för att nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrags krävs ett löpande övergripande arbete, som t.ex.

- Verksamhetsplanering och uppföljning
- Kvalitetsarbete (processer, mallar, rutiner, register och arkivvård)
- Utlämnande av allmän handling
- Fakturering
- Arbete med styrdokument
- Nämndrelaterat arbete
- Informationsinsatser
- Dataservice och tekniskt arbete
- Allmänna kontorsgöromål
- Arbetsplatsträffar
- Medarbetarsamtal/lönesamtal
- Handledning av examensarbetare och i samband med nyrekrytering
- Interna/kommungemensamma projekt

Under 2018 står avdelningen inför flera utmaningar som att fortsätta utvecklingen av digitaliseringen av förvaltningen med utveckling av e-tjänster. Det finns ett stort arbete som behöver genomföras med att se över processer, mallar och rutiner för att kunna effektivisera avdelningens arbete. Avdelningen står även inför en flytt av verksamheten som kommer innebära en omställning och ta en del tid i anspråk.

It- och administration av ärendehanteringssystemet har tagit mycket tid i anspråk och bedöms fortsättningsvis ta tid. Främst är det på grund av att det uppstår problem med systemet och att det har blivit förseningar hos leverantören.

Tillsyn och kontroll

Nämndens ansvar och kontorets arbete med tillsyn och kontroll enligt miljöbalken, livsmedelslagstiftningen och övrig lagstiftning omfattar bland annat följande:

Planerade arbetsuppgifter

- Utföra inspektioner som är föranmälda eller oanmälda på tillsynsobjekt (miljöfarlig verksamhet, hälsoskyddsobjekt och livsmedelsverksamheter). Vid inspektioner kontrolleras bland annat att verksamhetens egenkontroll följs och att verksamheten följer de beslut, föreskrifter, och domar som finns. Tillsynsmyndigheten vidtar därefter åtgärder som rådgivning/information, föreläggande och förbud, för att åstadkomma rättelse.

Händelsestyrda arbetsuppgifter

- Handlägga inkommande anmälningsärenden/ansökningsärenden som exempelvis:
 - Inrättande av värmepumpsanläggning
 - Starta eller ändra C-verksamhet (förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd)
 - Starta skola, förskola eller skärande/stickande verksamhet (t.ex. fotvård)
 - Starta solarium
 - Anmälan/avanmälan cisterner
 - Registrering av livsmedelsanläggning
 - Inrättande av avloppsanordning
- Handlägga klagomålsärenden
- Årsrapportering köldmedia
- Anmäla misstanke om brott
- Beslut om miljöstraffavgifter
- Rådgivning och information till allmänhet och företag
- Hantera remisser

Samverkan med andra myndigheter är viktigt för att upprätthålla en effektiv och rättssäker organisation med hög kvalitet på tillsynen/kontrollen.

Kontrollplan enligt livsmedelslagstiftningen

Nämnden utövar kontroll inom områden relaterade till livsmedelslagstiftningen och i viss mån smittskyddslagen. Varje medlemsland i EU ska upprätta en flerårig plan för kontrollen i livsmedelskedjan. Livsmedelsverket tar fram en flerårig nationell kontrollplan.

Under 2017 har Livsmedelsverket arbetat fram en ny målstruktur som gäller från 2018. De nya målen innebär att Livsmedelsverket direkt vägleder och styr kommunerna i vad som är väsentligt att prioritera inom kontrollen. De antal kontroller som senast ska utföras inom respektive operativt mål, och som redovisas nedan) syftar på hela landet.

Livsmedelsmål för Danderyds kommun

De nationella gemensamma målen som är aktuella för Danderyds kommun är:

1. Konsumenterna får säkra livsmedel, inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
2. Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
3. De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

För varje övergripande mål finns en önskad effekt:

1. Ingen blir sjuk eller lurad, konsumenterna har en god grund för val av produkt och har förtroende för myndigheternas verksamhet.
2. Verksamhetsutövarna har tilltro till myndigheternas övervakning, kontroll, rådgivning och andra insatser och upplever dessa meningsfulla. Det ska vara lätt att göra rätt. Detta bidrar till att stärka förtroendet för deras produkter och att konsumenterna får säkra livsmedel och inte blir lurade.
3. Myndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan, inklusive beredskap, så att den gemensamma effektiviteten ökar. Kontrollverksamheten är regelbunden, riskbaserad, likvärdig och rättssäker samt ger avsedd effekt.

Med utgångspunkt från de övergripande målen har fyra gemensamma effektmål fastställts. Effektmålen utgår från fyra fokusområden; Säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

Säkert dricksvatten

Effektmål: För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.

Operativa mål:

- Senast den 31 december 2019 har offentlig kontroll utförts vid större distributionsanläggningar 4 (> 1000 m³ /dygn) för att bedöma om ändamålsenliga rutiner finns för läcklagning och annat reparationsarbete för att minimera risken för att mikrobiologiskt förorenat vatten når konsumenterna.

Kommentar: Danderyds kommun har inga dricksvattenproducenter men vi har regelbunden kontroll av Tekniska kontorets dricksvattennät.

Mikrobiologiska risker

Effektmål: Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, EHEC/VETC och norovirus.

Varför: Livsmedelsburna utbrott orsakade av campylobakter, listeria, EHEC/VTEC och matförgiftningar orsakade av bristande kunskap eller hantering i storhushåll leder till att många konsumenter drabbas, och i vissa fall med allvarliga konsekvenser som följd.

Operativa mål:

- Senast den 31 december 2019 har kontrollmyndigheterna utfört kontroll av att 500 restauranger som serverar rätter av malet/ hackat kött (exempelvis hamburgare och råbiff) hanterar faran Ehec så att faran elimineras eller risken att orsaka sjukdom reduceras till en acceptabel nivå. Restauranger som serverar rätterna råa till medium rare ska särskilt beaktas.
- Senast den 31 december 2019 har kontrollmyndigheterna utfört kontroll av att 1500 anläggningar, som tillverkar tårter, bakelser, smörgåstårter, smörgåsar och sallader, hanterar faran norovirus så att faran elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå. I målet avses norovirus som riskerar att överföras från personal vid hantering av livsmedlen.

Kemiska risker

Effektmål: Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCBer), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.

Varför: För att nå målen om säkra livsmedel, friska djur och sunda växter behöver vi höja kompetensen och öka vårt fokus när det gäller de kemiska riskerna och i synnerhet när det gäller kemiska risker i baslivsmedel och för riskgrupper.

Operativa mål:

- Senast den 31 december 2018 har offentlig kontroll utförts vid minst 30 anläggningar i tidigare handelsled (huvudkontor, grossister, importörer) från vilka det släpps ut russin och/eller pistaschmandlar på marknaden. Detta för att verifiera att företagen säkerställer att halterna av aflatoxin samt ochratoxin A (för russin) understiger gällande gränsvärden.

- Senast den 31 december 2018 ska offentlig kontroll ha utförts vid alla anläggningar i tidigare led (huvudkontor och importörer) som släpper ut fiskoljebaserade kosttillskott på marknaden. Detta för att verifiera att företagen säkerställer att halterna av kvicksilver samt dioxin och PCB understiger gällande gränsvärden.

Information i livsmedelskedjan

Effektmål: Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

Varför: Spårbarhet är en grundbult i lagstiftningen och omfattar hela livsmedelskedjan, från jord till bord, inklusive införsel och import. Att verifiera att information och dokumentation i hela kedjan är korrekt bidrar till säkra livsmedel, friska djur och växter och att ingen blir lurad. För att nå full spårbarhet, för att informationen ska bli rätt och ingen bli lurad behöver vi utveckla vårt samarbete och våra metoder och underlätta för företagen att göra rätt men också samarbeta med branscherna för att upptäcka fusk.

Operativa mål:

- Senast den 31 december 2019 har offentlig kontroll utförts vid minst 2500 detaljhandelsanläggningar (butiker) och 1250 anläggningar i tidigare led (tillverkning och import) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att de uppgifter som anges i ingrediensförteckningarna stämmer med tillsatta ingredienser (minst fyra produkter per anläggning granskas).
- Senast den 31 december 2019 har offentlig kontroll utförts vid minst 200 anläggningar i tidigare led (tillverkare och importörer/ mäklare/ huvudkontor) som släpper ut färdigförpackade bageri- och/eller chokladvaror på marknaden och som utformar/översätter märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att informationen i märkningen gällande mjölk och hasselnöt som ingrediens är korrekt.
- Senast den 31 december 2018 har offentlig kontroll utförts vid minst 100 detaljhandelsanläggningar (butiker) av livsmedelsinformation med påstående om svenska ägg. Detta för att verifiera äggens ursprung och flöde i livsmedelskedjan.
- Senast den 31 december 2019 har offentlig kontroll utförts vid minst 300 anläggningar i tidigare handelsled (importörer, grossister, mäklare, styckning) av livsmedelsinformation med påstående om svenskt nöt-, lamm- eller kycklingkött. Detta för att verifiera köttets ursprung och flöde i livsmedelskedjan.
- Senast den 31 december 2019 har offentlig kontroll utförts vid minst 50 anläggningar som levererar ekologiska livsmedel (frukt, grönsaker eller kött), som följd av offentlig upphandling. Detta för att verifiera uppgiften om att livsmedlen kommer från ekologisk produktion.

De operativa målen ska läsas och tillämpas med nedanstående myndighetsmål som bakgrund.

Myndighetsmål

- Alla kontrollmyndigheter har en plan för livsmedelskontrollen inom sitt område för att utföra kontroll i tillräcklig omfattning.
- Alla kontrollmyndigheter planerar och utför kontroll med fokus på de största hälsoriskerna och på det som på ett avgörande sätt kan vara vilseledande för konsumenterna.
- Alla kontrollmyndigheter har rätt kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker.
- Alla kontrollmyndigheter använder kontrollmetoder som är bäst lämpade för att upptäcka avvikelser inom de områden man kontrollerar.
- Alla kontrollmyndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga så att de avvikelser som upptäcks i kontrollen åtgärdas inom utsatt tid samt följer sedan upp (verifierar) att avvikelser åtgärdas.

Kontroll av livsmedelsverksamheter i Danderyds kommun

Offentlig kontroll innebär att en myndighet kontrollerar att företaget uppfyller lagstiftningens krav i sin verksamhet. Om ett företag inte uppfyller lagstiftningens krav ska myndigheten ta till de åtgärder som krävs för att företagaren ska rätta till bristen. Den offentliga kontrollen ska baseras på hur stora riskerna i verksamheten är. Kontrollen ska utföras regelbundet och antalet kontroller ska stå i proportion till riskerna i den verksamhet som kontrolleras.

Arbetsmetoderna i livsmedelskontrollen är revision som är en systematisk undersökning av företagets egenkontroll för att se att den genomförs och är effektiv, inspektion i anläggningen som är en kontroll på plats att reglerna följs och eventuell provtagning och analys av livsmedel för att kontrollera att reglerna följs.

Planering av kontroll görs efter det registrerade antalet verksamheter som för närvarande är cirka 250 stycken i Danderyds kommun. Varje år fastställs en plan för den offentliga kontroll som ska utföras. I denna bestäms bl.a. vilka anläggningar som ska kontrolleras det aktuella året, hur de ska kontrolleras (metod och frekvens) samt vad som ska kontrolleras. Planen syftar till att kontrollen ska vara effektiv och ändamålsenlig. Planen fungerar också som arbetsfördelning/instruktion till inspektörerna. Se bilaga 1.

Taxa för offentlig kontroll av livsmedel

Alla livsmedelsverksamheter betalar en fast årlig avgift för att finansiera kontrollen. Avgiftens storlek baseras på den kontrolltid kontrollmyndigheten fastställer för anläggningen. Kontrolltiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen, bestående av en riskklassning med hänsyn till typ av verksamhet och livsmedel, produktionens storlek, konsumentgrupper och omfattning av presentation och/eller märkning samt en erfarenhetsklassning med hänsyn till nämndens erfarenheter av verksamheten. Livsmedelsverkets vägledning om riskklassning tillämpas. Livsmedelsanläggningar som riskklassats och betalar årlig kontrollavgift behöver inte få kontrollbesök varje år, men de ska erhålla den kontrolltid de betalar för inom en treårsperiod.

Tabell 2

Kontrollfrekvens på livsmedelsanläggningar

Kontrolltimmar per år	Kontrollbesök per år	Revision	Första besök för nyregistrerade anläggningar inom
≤ 1-2	1/3	Beroende på typ av verksamhet	Ej under registreringsåret
2,5–3,5	1/2	Beroende på typ av verksamhet	inom 6 månader
4-7	1	Beroende på typ av verksamhet	inom 3 månader
7,5–8,5	2	Vartannat år	inom 3 månader
> 9	2 eller fler	Varje år	inom 3 månader

Anmälan om registrering

En uppskattning är att cirka 25 registreringar genomförs årligen. Kontroll av verksamheten görs efter att verksamheten startat. Hur snart efter start som kontrollen utförs är beroende av rasklassificeringen. Verksamheter med få antal timmar besöks inte under startåret. Kontrollerna utförs för att avgöra om kraven i livsmedelslagstiftningen följs och att förutsättningar finns för att verksamheten kan leverera säkra livsmedel.

Behandling och utredning av klagomål och misstänkta matförgiftningar

Mängden klagomål uppskattas till cirka 10 stycken under ett år. Vid befogat klagomål (det vill säga när man hittar något fel) kan avgift för extra offentlig kontroll tas ut. Kontrollen är händelsestyrd och kan inte planeras eftersom den initieras av en utomstående part. Kontoret tar emot anmälan och gör en bedömning av vilken åtgärd som ska vidtas. Misstänkta matförgiftningar ska alltid utredas. En enskild anmälan är sällan grund för misstanke om matförgiftning, men en bedömning görs i varje enskilt fall. Antalet inkommande anmälningar beräknas vara cirka 5 per år. Kontoret tar emot anmälan och vid behov genomförs inspektion på plats och provtagning. Vid mer omfattande utbrott tas kontakt med Smittskydd Stockholm.

Projekt

Miljösamverkan Stockholms län (MSL) och Livsmedelsverket driver varje år något eller några projekt och kontoret ser fördelar med att delta i de projekt som är av intresse för kontrollen av livsmedelsverksamheter i kommunen.

Provtagning

Varje kommun ska ha en provtagningsplan där det framgår vilka prover som avses tas under året. Danderyds kommun har en gemensam provtagningsplan tillsammans med andra kommuner som är medlemmar i MSL. Det kan även förekomma provtagning i något av Livsmedelsverkets projekt.

Information och rådgivning

Telefonsamtal och e-post från allmänhet och livsmedelsverksamheter besvaras. Service till företag och enskilda ges via inspektörerna. På årsbasis inkommer ett stort antal förfrågningar både per telefon och per e-post.

Sammanfattning av behovsutredning 2018 - 2020 och tillsynsplan 2018

Redogörelse för den tid som bedöms vara nödvändig för att klara uppdraget att leverera livsmedelskontroll i Danderyds kommun.

Tabell 3

Behov respektive plan för livsmedelsrelaterade uppgifter. Behovet redovisas i en kolumn och den planerade verksamheten som beräknas genomföras i kolumnen bredvid. Behovet/planen och tillgängliga resurser redovisas i timmar och som årsarbetskrafter.

Kontroll Livsmedel	Behov 2018	Plan 2018	Behov 2019	Plan 2019	Behov 2020	Plan 2020
Planerad kontroll livsmedelsanläggningar inkl. extra offentlig kontroll, projektinriktad kontroll	1384	1384	1433	1433	1466	1466
Händelsestyrd kontroll omfattande ex registrering av nya verksamheter, befogade och obefogade klagomål, remissyttranden, information rådgivning mm	500	500	500	500	500	500
Övergripande arbetsuppgifter						
Ex verksamhetsplanering och uppföljning, kvalitetsarbete (processer, mallar, rutiner, register och arkivvård) faktureringsarbete med styrdokument, nämndrelaterat arbete samt It- arbete	1037	1037	1037	1037	1037	1037
Behov/Plan (timmar)	2921	2921	2970	2970	3003	3003
Behov/plan (årsarbetskrafter)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Tillgängliga resurser ordinarie personal (timmar)	2988		2988		2988	
Tillgängliga resurser totalt (årsarbetskrafter)	2,1		2,1		2,1	

Bedömning av resurser enligt behovet

Inom livsmedelslagens område visar behovsutredningen att miljö- och hälsoskyddsnämnden åren framöver har tillräckliga resurser för att bedriva den kontroll som ligger inom nämndens ansvarsområde, förutsatt att lagstiftning, typ och antal objekt fortsätter vara liknande dagens situation.

Tillsynsplan miljöbalken

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är lokal tillsynsmyndighet med uppgift att bevaka efterlevnaden av miljöbalken, vissa delar av tobakslagen och delar av strålskyddslagen.

Miljöbalkens övergripande syfte är att främja hållbar utveckling som innebär att en hälsosam och god miljö säkerställs för kommande generationer. Naturen har ett skyddsvärde och människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett stort ansvar. Miljöbalken ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån ekologiska, sociala, kulturella och samhällsekonomiska synpunkter, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

I Sverige har riksdagen beslutat om ett övergripande generationsmål som lyder: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” Därutöver finns 16 miljökvalitetsmål som ska säkerställa att generationsmålet uppfylls.

I miljöprogrammet för Danderyds kommun 2016 - 2020 har fem nationella miljömål lyfts särskilt. Dessa är frisk luft, friskt vatten, biologisk mångfald, god bebyggd miljö och giftfri miljö.

Tillsyn inom miljöbalkens område i Danderyds kommun

Den operativa tillsynen enligt miljöbalken som ska utföras inom kommunen, innefattar bland annat tillsyn av miljöfarliga verksamheter med beteckningen B och C i miljöprövningsförrordningen och för miljöfarliga verksamheter med beteckningen U (verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga). Planerad, återkommande tillsyn ska utföras på alla objekt som betalar fast årlig tillsynsavgift. Detta omfattar idag alla B- och C-verksamheter och vissa U-verksamheter. Verksamheter som inte betalar årlig avgift timdebiteras efter tillsynsbesök.

Utöver detta tillkommer tillsyn och hantering av förorenad mark och byggnader, dagvattenhantering, värmepumpar, avfall och kemikalier. Syftet med tillsynen är att minska utsläppen av föroreningar till mark, vatten, luft samt att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utför även operativ tillsyn av offentliga lokaler och lokaler för hygienisk behandling. Hit hör bl.a. skolor, förskolor, vård- och omsorgslokaler, solarier, bassängbad, akupunktörer och tatuerare. Syftet med den tillsynen är att upptäcka och förebygga och undanröja hälsorisker i vår miljö. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utför även tillsyn av kommunens två naturreservat och hanterar dispensansökningar inom

reservatsområdena. Kontoret medverkar i Stockholm läns luftvårdsförbund och är med i samverkan som organiseras av kommunens avfallsbolag, Sörab.

Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område

Miljöbalken ger den operativa tillsynsmyndigheten möjlighet att ta betalt för den tillsyn man utför, enligt principen att förorenaren betalar (Polluter Pays Principle). Danderyds kommun har en riskbaserad taxa för tillsyn enligt miljöbalken. Denna taxa ger myndigheten större möjlighet att ta ut fasta årliga avgifter för sin tillsyn. Detta möjliggör bättre planering inför verksamhetsåret, och ska säkerställa att nämnden avsätter de resurser som krävs för att bedriva den tillsyn som verksamheterna betalat för.

Danderyds lokala miljömål samt vissa av miljöbalkens områden

Vissa av områdena som omfattas nämndens tillsynsansvar redovisas mer i detalj nedan för att redogöra för varför det är viktigt att arbeta med dessa frågor och på vilket sätt man kan genomföra arbetsuppgiften. Här lyfts även de lokala miljömål som är fastställda i Miljöprogram 2016 - 2020 upp.

Frisk luft

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska regelbundet bedriva tillsyn över Trafikverkets verksamhet och årligen begära att få underlag för mätning av luftkvaliteten längs med E 18.

Friskt vatten

Förorenat dagvatten är ett stort miljöproblem och förebyggande arbete behövs i detaljplaneprocessen med efterföljande steg. Tillsynen av dagvattenanläggningar behöver öka. Dagvattenrening vid parkeringsplatser behöver ses över. Som en konsekvens av åtgärdsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt har kraven på tillsyn gällande dag- och spillvatten ökat. Kontoret behöver också ta tag i den inventering av enskilda avloppsanläggningar som gjorts 2016 för att ställa krav på åtgärder.

Giftfri miljö

Mängden kemikalier i samhället ökar och det är svårt att uppnå riksdagens mål om en giftfri miljö. Det är angeläget att människor inte utsätts för skadliga kemikalier i sin vardag och att mängden farliga ämnen i mark, vatten och luft minskar och nya farliga ämnen inte tillkommer. Det arbete som idag görs inom kemikalieområde är främst vid tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Miljö- och stadsbyggnadskontoret ser ett behov att i projektform bedriva kemikaliatillsyn utöver den tillsyn som bedrivs på miljöfarliga verksamheter. Kontoret försöker alltid vara med i relevanta projekt som Kemikalieinspektionen driver.

Förorenade områden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram en handlingsplan, som kommunfullmäktige fastställt, för arbetet med förorenade områden i kommunen. Syftet med handlingsplanen är att presentera en samlad strategi för hur kommunen kan säkerställa att de potentiellt förorenade områden som finns i kommunen undersöks och vid behov åtgärdas. Under 2016 - 2018 ska områden inventeras och riskklassas i enlighet med handlingsplanen. Projektet har varit framgångsrikt men efter slutförd inventering behöver en separat åtgärdsplan tas fram för att prioritera ansvarsutredningarna som ska genomföras. Efter att ansvarsutredningarna är klara behöver tid planeras in för att ställa krav på åtgärder av de förorenade områdena.

U-verksamheter

Under 2016 genomförde kontoret en inventering av U-verksamheter. Resultatet av den visade ett antal nya verksamheter som omfattas av krav på tillsyn. Kontoret avser att fortsätta arbetet med att inventera olika verksamheter områdesvis inom kommunen för att hitta de som bedriver miljöfarlig verksamhet och omfattas av tillsyn.

Avfall

Avfallstillsynen för bygg- och rivningsavfall kommer att vävas in i tillsynen av omgivningspåverkan för större exploateringsprojekt. Tillsyn av avfallsmonopolet, som innebär att kommunen ansvarar för att hämta hushållsavfall och därmed jämförligt avfall, beräknas öka. Via Sörab och avfallsplanen tas olika riktade projekt fram som kommunen medverkar i. För kommande år är kommunen med i projekt som omfattar el-avfall, bygg- och rivningsavfall samt avfall från livsmedelsverksamheter.

Energistillsyn i samband med miljöskyddstillsyn

Verksamhetsutövare och fastighetsägare behöver minska sin förbrukning av energi för att miljömålet minskad klimatpåverkan ska kunna uppnås. Energistillsyn ingår i den ordinarie tillsynen av miljöfarliga verksamheter.

Medverkan i stadsbyggnadsprocessen

Kontorets kunskap och medverkan efterfrågas i olika typer av planuppdrag och i samband med bygglovsärenden. Detta är arbetsuppgifter som tar tid i anspråk men bedöms viktiga att medverka i då miljöfrågorna kommer med i ett tidigt skede i plan- och byggprocessen, vilket även överensstämmer med kommunens fastställda stadsbyggnadsprocess. Sakkunnigutlåtande och remissvar, ur myndighetsperspektiv, över översiktsplan, detaljplaner och i bygglovsgranskning prioriteras. Deltagande i startmöten och projektmöten vid framtagande av planer prioriteras.

Hälsoskydd

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvar för alla hälsoskyddsverksamheter. Planerad återkommande tillsyn ska utföras på alla de objekt som betalar en årlig tillsynsavgift, vilket omfattar de flesta anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheterna. Hanteringen av klagomål tar en stor del av hälsoskyddsinspektörernas tid.

Tobak

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvar över rökning på skolgårdar och i livsmedelslokaler. Tillsynen görs i samband med den ordinarie tillsynen på skolor och livsmedelslokaler.

God bebyggd miljö

Kommunen har ett utsatt läge när det gäller buller från främst väg och järnväg. Kontoret har under 2017 fått ett uppdrag från nämnden att ombesörja bullermätningar vid ett antal utsatta platser längs Roslagsbanan och E18, och att i samarbete med andra berörda kommunala verksamheter sammanställa material för nämndens fortsatta arbete. Det projektet kommer fortgå under 2018.

Tillsyn timdebiterade verksamheter

Vissa verksamheter har inte en årlig avgift utan de debiteras per timme nedlagd tillsynstid. Det gäller tillsyn på familjedaghem, samlingslokaler, frisörer, skönhetssalonger, dagverksamheter, mindre gruppboenden etc. Under 2018 ser kontoret ett behov av att besöka asylboende och boende för ensamkommande flyktingbarn.

Projekt hälsoskydd

Tillsyn av fastighetsägare till flerbostadshus samt bostadsrättsföreningar.

Under 2018 planerar kontoret att driva ett tillsyns- och informationsprojekt som riktar sig till flerbostadshus och bostadsrättsföreningar. Tillsynen omfattar bland annat hur företagen bedriver egenkontroll samt radon, avfallshantering, energi mm.

Energitillsynen innebär att se över hur ägare till flerbostadshus och bostadsrättsföreningar arbetar för att minska sin förbrukning av energi för att miljömålet minskad klimatpåverkan ska kunna uppnås.

Riktad informationsinsats till skolor

Kontoret planerar att under 2018 genomföra en riktad informationsinsats till skolorna.

Sammanfattning av behovsutredning 2018 – 2020 och tillsynsplan 2018 för miljöbalken

Redogörelse för den tid som bedöms vara nödvändig för att klara uppdraget att leverera livsmedelskontroll i Danderyds kommun.

Tabell 4

Behov respektive plan för livsmedelsrelaterade uppgifter. Behovet redovisas i en kolumn och den planerade verksamheten som beräknas genomföras i kolumnen bredvid. Behovet/planen och tillgängliga resurser redovisas i timmar och som årsarbetskrafter.

Tillsyn Miljöbalken	Behov 2018	Plan 2018	Behov 2019	Plan 2019	Behov 2020	Plan 2020
Miljöskydd						
Planerad tillsyn miljöfarlig verksamhet (årsdebiterade) samt projektinriktad tillsyn inom olika avgränsade områden	1124	1124	1056	1056	824	824
Inventering förorenade områden	544	544				
Fortsatt arbete med ansvarsutredningar efter inventeringen	550	550	700	700	700	700
Händelsestyrda arbetsuppgifter som anmälningsärenden (bergvärme, c-anmälningar, saneringsärenden etc), befogade och obefogade klagomål, remissyttranden, information rådgivning mm	1383	1383	1383	1383	1383	1383

Hälsoskydd						
Planerad tillsyn miljöfarlig verksamhet (årsdebiterade) samt projektinriktad tillsyn inom olika avgränsade områden, radiakmätning och radon	687	687	929	929	581	581
Händelsestyrda arbetsuppgifter som anmälningsärenden (skolor, förskolor, etc), befogade och obefogade klagomål, inkl. Roslagsbana och E18, remissyttranden, information rådgivning mm	612	612	612	612	612	612
Naturvård/miljöövervakning/planprocessen						
Naturvård	20	20	20	20	20	20
Miljöövervakning	305	305	305	305	305	305
Planprocessen, inkl. remiss bygglovsärenden	640	440	940	940	940	940
Tillkommande tid för planprocessen	300	300				
Övergripande arbete						
Ex verksamhetsplanering och uppföljning, kvalitetsarbete (processer, mallar, rutiner, register och arkivvård) fakturering, arbete med styrdokument, nämndrelaterat arbete samt It	2950	2926	2950	2950	2950	2950
Behov/plan Miljöbalken (timmar)						
Behov/plan (årsarbetskrafter)	6,4	6,3	6,3	6,3	6	6
Tillgängliga ordinarie resurser enligt budget (timmar)	7500		7500		7500	
Tillgängliga extra resurs 2018	1400		0		0	
Tillgängliga resurser totalt (årsarbetskrafter)	6,3		5,4		5,4	

Inom miljöbalkens tillsynsområde finns fem ordinarie tjänster. Efterarbete från införande av nytt ärendehanteringssystem kommer fortsättningsvis att belasta kontoret under 2018.

Kontoret bedömer att det från 2019 finns en resursbrist motsvarande en tjänst som främst beror på:

- Ökad medverkan i stadsbyggnadsprocessen – kontorets kunskap efterfrågas alltmer och i tidigt skede i processen. Främst beror det på att kontoret ska delta i planmöten, granska och ställa formella krav på olika kompletterande undersökningar som förorenade markutredningar, dagvattenutredningar och bullerutredningar etc.
- Ärenden med anknytning till utredningar om ansvar vid förorenad mark ökar både till följd av fler stadsbyggnadsprojekt och på grund av den omfattande inventeringen som kommunen genomfört. Uppskattningsvis kommer det framöver att handla om cirka 15 - 20 ansvarsutredningar som behöver genomföras. Kontoret kommer efter avslutad inventering att ta fram en åtgärdsplan för i vilken ordning dessa ansvarsutredningar ska prioriteras.
- En ökad exploateringstakt genererar också ett ökat tillsynsansvar över exploateringsprojektens omgivningspåverkan, nya tillsynsobjekt i form av skolor/förskolor, och miljöfarliga verksamheter som etablerar sig i kommunen. Detta kommer att vara mer resurskrävande men också generera mer intäkter.

Från och med 2019 har nämnden äskat medel för att tillsätta ytterligare en tjänst. Skulle medel inte erhållas kommer omprioriteringar behöva göras under 2019.

Bilaga 1

Kontrollarbetets grunder 2018, Danderyds kommun

	Antal Objekt totalt	Prel. antal som får kontrollbesök 2018	Kommentarer/information
<i>Planerad kontroll</i>			
1 – 2 h	68	10	Besök vart tredje år
2,5 – 3,5 h	70	39	Besök vartannat år
4 – 7 h	76	76	Besök varje år
7,5 – 8,5 h	9	9	Besök varje år
≥ 9 h	21	21	Besök varje år, revision
Extra offentlig kontroll			40 h
Kontroll vid ägarbyten, nya verksamheter			60 h
Projekt			120 h
Smittskyddsutredningar			80 h
<i>Händelsestyrda arbetsuppgifter</i>			
Registrering av livsmedelsanläggningar			30 h,
Klagomål/misstänkta matförgiftningar			60 h
Kontrollrelaterat arbete som rapportering till SLV, fakturering, risk- och erfarenhetsklassning mm			180 h
Överklagningar, remisser, information och rådgivning			100 h

Bilaga 2

Tillsynsarbetets grunder 2018, Danderyds kommun

Typ av tillsyn	Antal Objekt totalt	Antal som får tillsyn 2018	Kommentarer/information
Planerad tillsyn , miljöbalken			
Verksamheter med fast årlig avgift	82	46	Exempel på objekt som ska tillsynas 2018: tandläkarmottagningar, fordonsservice, sjukhuset, Roslagsbanan, E 18, kemtvättar, golfklubbar, dagvattennätet
Projektriktad tillsyn			600 h, Tillsyn av avfall, inventering u – verksamheter, enskilda avlopp, dagvatten
Naturresevat	2	2	
Köldmedia	Ca 80	Ca 80	Kontroll av att kommunens ägare/användare av kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning regelbundet utför läckagekontroll.
Inventering av förorenade områden samt ansvarsutredningar			1000 h
Händelsestyrd tillsyn, Miljöskydd			
Inkomna ärenden			900 h inkl. uppföljning av tillsyn
Info/rådgivning			150 h
City Link etapp 2			100 h
Remisser , enkäter			100 h
Typ av tillsyn	Antal Objekt totalt	Antal som får besök 2018	Kommentarer/information
Planerad tillsyn Hälsoskydd			
Verksamheter med fast årlig avgift	113	70	Exempel på objekt som ska ha tillsyn: Infoprojekt till skolorna, egenkontroll hos fastighetsägare/ Brf, bassängbad, strandbad och samlingslokaler
Radon och radiakmätning	-		80 h
Ej planerbar tillsyn Hälsoskydd			
Inkommande ärenden inkl. klagomål			300 h Klagomål, anmälningsärenden, uppföljning av tillsynen, remisser etc.
Remisser, enkäter			20 h
Information/rådgivning			250 h